

Vlastní cestou

JEFIM FIŠTEJN
HANA WICHTERLOVÁ
& JOSEF SUDEK
RADEK NOVÁK

3*21

POZNÁVEJ KRÁSY ČECH A SLOVENSKA BEZ STAROSTÍ

Ať už se rozhodnete strávit letošní dovolenou třeba jen v Čechách a okolí nebo na Slovensku, my Vám nabízíme širokou asistenci pro všechny případy.

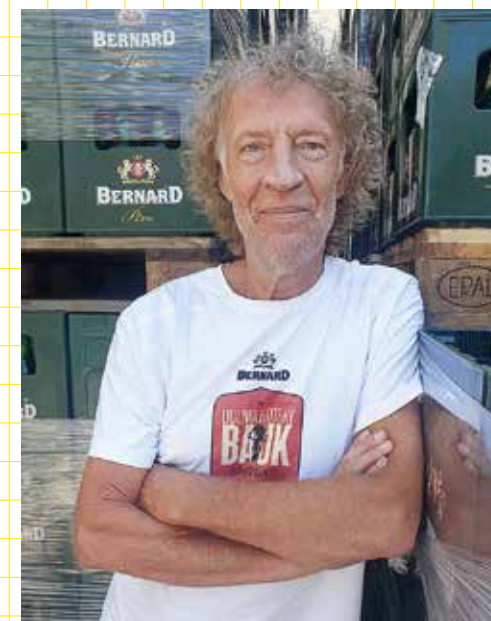

S mobilní aplikací
bez starostí

Cestovní pojištění

na začátek

Stanislav Bernard
spolumajitel Rodinného pivovaru Bernard

Po dlouhé zimě a chladnějším jaru asi všichni velmi vítáme návrat letního počasí a sluníčka. Navíc po třech covidových vlnách, které máme za sebou. Přišlo tak nejen dlouho očekávané léto, ale také alespoň částečné uvolnění protiepidemických opatření. Otevřely se hospody, ožila kultura, zavřené služby začaly fungovat.

Viděli a slyšeli jsme to sami: když se ohlásilo uvolňování, provozovatelé hospod, kulturní aktéři i další podnikatelé s nadšením psali a volali do světa „přijďte, už se na vás moc těšíme“. Bylo znát, že celá ta situace není pro nikoho jednoduchá, jak z ekonomického hlediska, tak především z toho lidského. Když to vztáhnou na hospody, tak přece hospodského děláte hlavně proto, že máte rád lidi. A ti lidé vám prostě chyběli.

Ze zpráv z terénu od našich obchodáků vnímám, že se hospodští na otevření svých podniků opravdu těšili. Na druhé straně panuje určité rozčarování z toho, že návrat zákazníků do gastru není tak masivní, jak očekávali. Restaurace, které mají zahrádku, jsou v těchto dnech sice přeplněné, ale restaurace bez nich mohou očekávat návrat k lepším číslům až po prázdninách. Je to přirozené: sluníčko a teplo láká lidi ven, a k tomu se počítá fakt, že se zákazníci venku cítí bezpečněji. Také je třeba podotknout, že během epidemie vznikla řada takzvaných domácích hospod, privátních výčepů.

Hospody mají zkušenosti, že když měly třeba stůl štampastů, kteří během epidemie museli zůstat doma, kde si udělali vlastní výčep, a nyní ke svému stolu v hospodě ještě nezasedli. Očekává se ale, že i oni se vrátí, protože ne každá manželka nebo partnerka bude dlouho nadšená z toho, že se jí parta chlapů schází v garáži nebo ve sklepě. Tak to prostě je. Jsem přesvědčený, že fenomén české hospody jako místa duševní hygieny, kde se proberou všechny věci, zasměje se a zanadává, v žádném případě nezanikne a že se atmosféra zase vrátí do starých kolejí. Protože jinak by to byla obrovská, nenahraditelná škoda.

Dopady epidemie na většinu oblastí sice nejsou malé, ale je třeba jít dál. Řada služeb například využila čas, kdy musely zůstat zavřené, ke smysluplným věcem, které je v běžném provozu problematické stíhat: třeba ke generálnímu úklidu nebo k rekonstrukci, k realizaci nového interiéru. Jedním z největších problémů této doby je masivní nedostatek lidí ochotných pracovat, ale to už je na jiné téma.

Moc bych nám všem přál, aby se situace během léta stabilizovala, abychom všichni trošku věděli, na čem jsme, abychom se mohli snadněji rozhodovat, měli se na co těšit a abychom si užívali život naplno.

Krásné léto a držme se.

vlastní cestou 3²¹

červenec – srpen – září

redakce
Stanislav Bernard, Boris Dočekal,
Zdeněk Mikulášek, Markéta Navrátilová,
Aneta Slavíková
design
Štěpán Malovec
tisk
Indigoprint, s. r. o.
vydavatel
Rodinný pivovar Bernard, a. s.

Vaše připomínky a náměty můžete zasílat na pivovar@bernard.cz
Magazín Vlastní cestou je zaregistrován na Ministerstvu kultury ČR
pod evidenčním číslem MK ČR E 14184.

obsah

04 – Jefim Fištejn
rozhovor	30 – Dawson City: Sen
komiks (Jaromír 99 / J. Rudiš)
10 – Smrt užitečného idiota
povídka Borise Dočekala	32 – Jak se zneužívá chemie
Vít Syrový
14 – Vinice sv. Kláry
fotoreportáž	33 – O (ne)soudnosti
fejton Bedřich Solanský
20 – Z pivovaru
novinky z pivovaru	34 – Serengeti a Ngorongoro:
dětské sny by se měly plnit
reportáž
22 – Wichterlová – Sudek
lahůdka ze světa umění	38 – Chotěboř
Vysočina a okolí
26 – Radek Novák
rozhovor	

obálka > Josef Sudek – Údiv, 1924. Ústav dějin umění AV ČR
© Josef Sudek, dědicové

www.bernard.cz

www.facebook.com/bernard.cz

Volím svobodu, ne rovnost

říká

Jefim Fištejn

Došly nám velké vize a projekty budoucnosti

Je podle vás právě dilema rovnost, nebo svoboda pro naši společnost zásadní, určující?

Mám za to, že rovnost je v zásadě princip ukáznující, odkazující do určitých mezí; je to představa o tom, že lidstvo může dojít do určitého stavu, v němž každý bude mít stejné přiděleno a bude dodržováno jeho právo na vlastní podíl na světě. Svoboda má naopak spíše co dělat se živelností, anarchií, chcete-li chaosem. Svoboda je lidské poměřování se se světem, nejen adaptace ke světu, ale také světa k sobě. Ke svým potřebám i možnostem.

Potřeby máme možná podobné, možnosti nikoliv.

Existuje představa, že jsou-li věci možné, jsou i lidskými právy a všichni by měli dostávat to, co ostatní. Ta představa je zcela falešná a neslučitelná právě s představou svobody. Proč by měli všichni žít stejným způsobem? Proč je na lidi, kteří trvají na svém právu uspořádat si život tak, jak chtějí, třeba žít na pustém ostrově, nahlíženo jako na šílence, nebezpečné podivíny? Realizace svobody nikdy nepředpokládá realizaci principu rovnosti jednoho s druhým.

Použít se do tématu, které mnohým nebude příjemné.

Jenže žijeme ve světě, kde je přemrštěný, až zbytečný důraz na několik principů – v domnění, že právě realizace takových principů vede ke šťastnějšímu životu a odbourává nedokonalosti člověka. Jenže každý člověk se rodí jinak. Nejen s různými fyziologickými

předpoklady a společenským postavením, linka osudu je prostě jiná. Dominující představou ve světě je ovšem zglajchšaltování, vycházející z ideje, že všechny bytosti jsou si rovné. Takhle to není a nechodí.

A vy s tím vášnivě nesouhlasíte, že?

Pokus vtlačit lidstvo do takového schématu je podle mě jedním ze zdrojů mnoha neštěstí. Pokud bych měl já pro sebe, pro svůj ojedinelý lidský osud, pro svůj pobyt na zemi, něco volit, vybral bych svobodu, nikoli rovnost. Mě rovnost v tomto smyslu málo zajímá. Pokud dosáhnu vlastním zapříčiněním určitého postavení, netíží mě, že jsou lidi o dvacet pater nade mnou – a stejně tak mě nesmí tížit, že jsou i lidé o dvacet pater níž.

Proč jsme se podle vás do takového stavu dostali?

Nadnesl jste strašně klíčový problém, od něž se odvíjí celé široké vějíře problémů dalších. Jedním je to, že byly silně potlačeny meritokratické principy, tedy principy odvozující postavení člověka od jeho zásluh. A to kvůli představě, že je to sociálně nespravedlivé.

Je, či není?

Dříve bylo postavení člověka určováno – a neberte mě za slovo – i tím, jaký jste v rámci existujícího zařízení po rodičích zdědil majetek, postavení, někdy i intelekt. Třeba vztah k obci přece nemůže být stejný u někoho, jehož rod tam žije pět set let, a u nově příchozího. Postavení je různé, ale moderní společnost žádá, aby bylo úplně stejné.

Co lze z mizení meritokratických principů vyvodit?

Předpokladem je, že co je nové, to je dobré, ba automaticky lepší, čímž se život stává klipovitým. Sestává se z útržkovitých jevů a dojmů, které jako v kaleidoskopu nahrazují jeden druhým. Nad ničím se nemůžeme dlouhodobě soustředit, každý další obrázek vnímáme jako důležitější než ten předchozí. A ve výsledku ztrácíme cit pro souvislost lidské existence.

Můžete uvést příklad?

I důležitý jev nabývá jepičí povahu. Co proběhlo během jara? Události, jež si zasloužily pozornost celé společnosti a všichni o nich psali, jenže za týden byly vytlačeny událostí důležitější jen proto, že je novější. Pozastavovali jsme se nad obviněními z rasismu v souvislosti s českým fotbalem, najednou začala být mimořádně důležitá situace mezi Ruskem a Ukrajinou, ostrý pocit blízkosti války však trval všehovšudy týden, pak jej odsunula kauza Vrbětice. Koho dnes zajímá?

Přišly jiné zprávy...

... a za další týden přijdou další. Ve společnosti chybí poptávka po souvislém sledování života v jeho reálném vývoji. Zásluhy nejsou; co je nové, to je platné. Tím pádem je společnost – a už nemluvím o Česku, ale o celé naší civilizaci – skutečně bytostně ohrožena. Říct, že jsme ohroženi a možná spějeme k zániku, i to je dnes banalita, přitom před pár lety to ještě byla drzost, blasfemie. Tak daleko nás přivádí jedna zmínka o tom, že svoboda je víc než rovnost.

Máte pro to vše jednotící pojem? Jde o konzumerismus, postfaktickou dobu, globalizaci?

To vše jen reflektuje rozbitost světa – tak, jako když se rozbíjí zrcadlo a v každém střepu se cosi zobrazuje, ale celkový obraz nám to nedává. Odrazem je i vámi zmíněné množství pojmů, které by nám měly realitu aspoň definovat, ale ve své různosti k definici nevedou. Všimněte si jedné zábavné věci: lidstvo se časem smířilo s tím, že už přicházejícím epochám ani neumí dávat názvy podle určitého klíče, podle klíčové ideje. Používali jsme předponu post – postmoderní, postindustriální – a rezignovalo se už i na to. A tak tvoříme slova jako post-post-industriální. Došla nám fantazie aspoň definovat, v čem žijeme.

„Chybí nám myšlenky, pro něž bychom byli ochotni žít i umírat.“

Však jste řekl: Chybí nám myšlenky, pro něž bychom byli ochotni žít i umírat.

Lidstvu došly projekty budoucnosti. Po celé 19. a 20. století existovaly velké společenské vize: projekt komunismu, národního osvobození pro budování státu, kapitalismu. Viděli jsme, že někam spějeme, a to pro nás bylo lákavé, chtěli jsme k tomu přispívat, vyvolávalo to snahu zúčastnit se a možná skutečně pro tento ideál i zabíjet a umírat.

Jenže?

Ideály došly. A ona prázdnota, co po zmizelých vizích zůstala, je důležitá. On totiž nezmišlel třeba mocenský pud, lidé chtějí dál vládnout, a tak začali ovládat společnost skrze úzkosti, strachy, to byl jediný mohutný nástroj a silná páka, co zbyla. Vnutit postupně společnosti nové a nové strachy; když jeden dochází, rychle ho nahradit dalším a pak utopit společnost v situaci, kde je samý strach.

Je to udržitelné?

Říkají, že přichází klimatická krize, katastrofa doprovázená řadou katastrof dalších – místo vizí řešíme, že musíme předejít katastrofám, a to cestou toho, že nám někdo řekne, co dělat, nebo dokonce nastaví mantinely a my tím koridorem půjdeme. Avšak kam? Podle mě žádný politik obrázek šťastné budoucnosti nenarýsoval. I pokud cestou snižování emisí dejme tomu dosáhneme rovnováhy, jak taková budoucnost vypadá? Neexistuje její popis, ani přibližný, ani parametrický. Bude to šťastné soužití pod stromy? Nebo v jeskyních?

Nevíme.

Někdo řekne: Bude to něco úplně nového a bude to skvělé, ovšem na cestě nás čekají jen samé hrůzy a strachy. Ty kdysi panovaly ze sociálních a třídních nepokojů, dnes panují z jiných konfliktů, třeba z rasového.

Či z nepoznatelnosti světa, který nevidíme, jen pod mikroskopem, jako je covidová epidemie a úzkost z dalších a další možných epidemií. Všechny úzkosti mimochodem vyžadují ukázněnost, podřízení.

Jak vás v tomto formuje vaše osobní zkušenost?

Když jsem podepisoval Chartu 77, mělo to v sobě prvek vzpoury, ale oceňované okolím. Moc oficiální disidenty neměla ráda, zato jejich postavení u normálních lidí bylo velmi specifické, příznivé; disidentství bylo spojené s odvahou čemusi vzdorovat. Všimněte si, kam jsme se dostali v naší společnosti totální úzkosti před existencí: slovo disident je prakticky nadávkou. Covid-disident. Rouško-odmítač. Vědy-popírač. Klima-skeptik. Vše, co zavání odlišným myšlením, je nadávka. Nejpozitivnější je poslušnost. A pokora. Být pokornější než ostatní je ctností

dnešního člověka, jen špatní občané jsou popírači, disidenti, odmítači.

Co tvrzení, že se máme řídit vědou?

Věda po nás chce, věda nám říká... To je jedna z největších pošetilostí a nejvíce zavádějících a nebezpečných věcí. Expert je přece člověk, který poznal současný stav vědy a je s ním srozuměn, jenže tuto úroveň považuje za konečnou; experty byli i členové koncilu, kteří odsoudili Giordana Bruna na hranici, protože znali stav vědy a chtěli, aby tak zůstal navždy. Aby to neposlušný občan Bruno uznal.

Tuším vaši pointu.

Kdyby se dospělo k tomu, že občané mají být poslušní a stav vědy je k tomu zavazuje, po Newtonovi by nepřišel Einstein. Smyslem vědy bylo vždy dokázat, že předchozí stav

je pouze dílčím případem, že existuje širší představa. Věda byla pochybností o stavu a tíhou k jeho překonání. Jenže dnes je nám vnucována představa, že věda je cosi definitivního a ti, kteří vědu poznali, nám to řeknou a naši povinností je poslouchat.

Je to, o čem mluvíme, zároveň obžalobou velkých ideologií 20. století? Důkazem, že tyto myšlenkové systémy selhaly?

Jsem o tom přesvědčen. Navíc selhaly, aniž by je něco reálně nahradilo – nepřicházejí ideologie budoucnosti, nýbrž ideologie regresivní, které jen ukazují nebezpečí dalšího vývoje a žádají podřízenost jako obranu před ním. Svoboda? Vůbec, cílem je se zachránit, to je tak všechno.

Máme tedy proč žít, proč umírat?

Já tvrdím, že nemáme a že je to velký problém. Projektem budoucnosti přece není „Zachraň se, kdo můžeš“. A je to nebezpečné, vede to rovnými nohama do krizí a válek. Když kupříkladu neumíme určit míru adaptace přicházejících cizinců ke společnosti a překročíme ji, jsme na pokraji války. Buď se postavíme za náš národ a jeho výtěžky, nebo jsme se již v lidstvu rozplynuli. Totální fragmentace neprobíhá jen u nás, ale také v Americe, v Indii, v Číně. A stojí proti nim jen vznik totalitní společnosti, která se snaží fragmentaci překonat, ale ve výsledku je těhotná velkou, možná poslední válkou. O tom ostatně píše Orwell.

„Desatero má cenu ideálu, aby život nebyl úplným zvlčením.“

Jefim Fištejn
(*1946)

Narodil se 23. prosince 1946 v Kyjevě, vystudoval žurnalistiku v Moskvě a poté žil od roku 1969 v Praze. Po podpisu Charty 77 byl donucen k emigraci, v níž proslul jako komentátor Rádia Svobodná Evropa. Po sametové revoluci byl krátce šéfredaktorem Lidových novin (1996–1997) a dodnes platí za originálního a trefného glosátora dění v Česku i ve světě.

A vy upozorňujete, že v románu 1984 nejde ani tak o trefné a výstižné metafory, nýbrž o to, že v Orwellem nastíněném světě nezbyla žádná demokracie.

Přesně tak, jenže tento závěr dělá málokdo. Všichni jsou unesení domnělou podobností se Sovětským svazem či Orwellovou prozíravostí, že bude především zaútočeno na pojmy, že svoboda je otroctví, válka je mír. Ale hlavní závěr je přece v tom, že k našemu společnému smutku se Oceánie stává totalitou a vede permanentní válku s dalšími dvěma totalitami. Kde je nějaký demokratický blok? U Orwella žádný není, žádná země neobstála, neustála nátlak totalitních tendencí. To je to, co mě osobně – jemně řečeno – zneklidňuje. Totalitní tendence jsou dnes všude, všude jsou ideologicky zdůvodněné na různé způsoby a nevzepřely se tomu ani jednotlivé vlády, ani jednotlivé ideologie.

Jak by měl vypadat váš ideál, za kterým byste chtěl jít?

Na velké otočky moc nevěřím, spíše se obávám, že takovým zlomem bývá právě velká válka. To neznamena, že ji přivolám či snad chci, jen říkám, že většinou čistý stůl nastaví právě ona. Zlikviduje vzájemné dluhy, které dnes tíží celé lidstvo – a jak zařídít, aby se začalo znovu od nuly?

Ale ještě k vizi, kterou byste si přál, prosím.

Je to pouze přání otce myšlenky, ale já bych rozdělil proces globalizace na dva různé proudy – jeden je ekonomický a technologický, kde je globalizace nepochybně nezastavitelná, druhým je ale doprovodný pokus udělat ji nezastavitelnou i v oblasti politiky, aby veškerá politika celého světa byla globalizovaná tak jako hospodářství. V národních státech bych znovu posílil meritokracii, prvky záslužnosti. Dnešní myšlenka zní, že všichni vyrábí, jak umí, ale rozděluje se to každému stejně. Což je mimochodem marxistické: každý podle svých možností, každému podle jeho potřeb. A podle potřeb znamená všechno. Každý žebrák může říct, že chce žít jako král.

Jak ale vámi ceněnou meritokracii vrátit do hry?

Nemíním žádně násilné znovuzavedení, lze tak učinit jen vývojem, evolučně daným pochopením, že přece jen takový systém asi lépe funguje. A k tomu bych přidal velmi tradiční hodnoty, které nikoho neznásilňují a nikomu nic nepřikazují, ale poskytují určitý ideál. Když na zdi visí obrázek předků, nikoho k ničemu nezavazuje, ale už tím, že tam je a občas se na něj podíváme, nás určitým

způsobem posouvá, vrací nás do určitého lidského měřítko, které stojí za to. Sám však uznávám, že to jsou věci sotva realizovatelné bez nějaké katarze.

Bez jaké?

Jaká může katarze být, bohužel? Revoluce, válka, něco spojeného s násilím. Nikoli květinové děti s tanečky na rozkvetlé louce. Taková katarze bohužel neexistuje.

I přes všechno, co v našem rozhovoru zaznělo, by ale bylo chybou rezignovat na ideály, souhlasíte?

Co je deset přikázání? Každý ví, že je tam nezabíješ, ale zkuste to vojákům napsat na kasárny; co s takovou armádou. Anebo jiná věc: chtějí-li tě udeřit, nastav i druhou tvář. Představte si policejní služebnu, kde to mají napsané na zdi... Co by takový policista pak dělal? Tím chci říct, že jakkoli je banalita upozorňovat na rozpory typu toho, že desatero nikdo a nikdy neplní, paradoxem je, že je důležité tomu všemu navzdory. Byť to nikdo neplní, všichni uznávají, že by to takto mělo být. Má to cenu ideálu, aby život nebyl totálním zvlčením.

BORIS DOČEKAL

Smrt užitečného idiota

(D. Hammettovi a R. Chandlerovi)

Okno do hlučné frekventované ulice bylo zaprášené, že se na něj dalo psát prstem; už měsíce ho nikdo neumyl. Zaprášený byl i otrískaný stůl, pár olezlých skříněk, stará televize a původně bílá konvice na vodu. Křeslo a rozviklané kdysi rudě čalouněné židle už dlouho potřebovaly vyčistit nebo spíš rovnou vyhodit. Stejně jako levný sešlapaný koberec s četnými stopami po nedopalcích a zažloutlé filmové plakáty z šedesátých let minulého století na zšedlé zdi, která úpěnlivě volala po malíři. Úřadovat by se tu nejspíš styděla i otrlá uklízečka z hajzlíku na zapomenutém nádraží. Tahle kancelář potvrzovala fakt, že se mi už nějaký čas moc nedaří a že na úklid jsem líný. Pokud to šlo, setkával jsem se se svými klienty v blízké kavárně, kde jsem měl své místo, svou kávu a někdy i whisky.

Dojem z pětáctýřicetiletého chlápka, který na sebe civěl do popraskaného zrcadla, nebyl o moc lepší. Opotřebovaný mužský, který potřebuje oholit, ostříhat a vůbec zušlechtit, aby budil aspoň zdání důvěry. A hlavně změnit výraz ošoupaného obličejce, z něhož se vytratila jakákoliv jiskra a chuť a vůle něco ve svém zpackaném životě změnit. Dvěma slovy – outsider a ztroskotanec, kterému už dávno přestalo záležet na tom, jak vypadá a co si o něm myslí ostatní.

Ten vyhořelý chlapek jsem bohužel já. Bez cíle i bez iluzí, osamělý jako poslední host v zapadlém nočním baru, jako věšák v čekárně u zubaře, kam už léta nikdo nechodí. A taky bez ženy. Utekla s klientem, kterému jsem pomohl rozvést se, aniž by ztratil jen část svého dost špinavě nabytého majetku. Ale zaplatil mi skvěle, z těch peněz jsem už pár měsíců žil, protože až na jedno ztracené dítě mi žádný případ na stole nepřistál. Vlastně jsem se o původu jeho konta dozvěděl víc, než mu bylo milé, nejspíš proto ten štědrý honorář, který mi měl zacpat ústa. Anebo

už tušil, že mě připraví o manželku, a uplatil mě, abych zbytečně neotravoval?

K uplácení ale nebyl důvod. Z našeho společného života a v posledních letech dost obyčejného stejně zbylo jen pár matných, nic neříkajících vzpomínek a ze společného bytu má bývalá neodnesla ani své oblečení; do nového života na společenském výsluní, jak si ho vždycky představovala, se těch pár levných hadříků většinou ze sekáče jaksi nehodilo. Nově měla být za dobře oblečenou dámu z vyšších kruhů, kam ji přivedl její nový manžel.

Aneto, buď šťastná. Už tě nemiluju, lžu si občas do vlastní kapsy. Anebo nelžu? Vlastně mi ani tak nechybí bývalá manželka, ale spíš jakákoliv slušná ženská, která by ze mě znovu udělala člověka. Žádná taková však nebyla na obzoru a upřímně řečeno – já ji ani nehledal.

Když jsem teď sám, zase tak moc nepotřebuju, ale s účtem na nule by nepřežil ani ten potrhlý filozof žijící v sudu. Potřeboval bych klienta s naditou peněženkou, se zlatou kreditní kartou. Už měsíc ale nezazvonil telefon, už měsíc nikdo (až na trvale nadrženu sekretářku daňového poradce z prvního patra, jejíž milostný vřískot připomínal hekající ruské tenistky) nezaklepal na dveře mého kanclu. Pokud nepočítám nešťastného tatíka, jemuž jsem za ušmudlanou tisícovku (kdo ví, čím zaplácl tu osudovou díru ve skromném rodinném rozpočtu) přivedl domů uprchlou patnáctku z míst, kam si sám netroufal. Zfetovaná mládežnice se mi s jekotem zakousla do ramene a pak se zhroutila do otcovy vyděšené náruče. Chvilí mi děkoval a pak nasedl do taxíku, který jsem jim přivolal.

A je to venku – jsem soukromý detektiv. Na mé vizitce stojí Důvěrná pátrání, ale čistě mezi námi, skrývá se za tím jen šmírování nevěrných manželů a manželek a občas cosi jako vyšetřování krádeže v rodině, ke kterému z dobrých důvodů nechťejí pustit policii,

nebo zklidnění příliš si vyskakujícího nebo neplatícího nájemníka. Prostě nic moc. Po milionové loupeži, nebo dokonce vrahovi jsem ještě nepátral a nepochybně ani nebudu. Nikoho jsem nezastřelil (a doufám, že ani nezastřelím, i když zbraň a zbrojní pas mám) a kromě nebezpečného pošuka, který si vzal do hlavy, že když on je na noční, já uspokojuju jeho mladou manželku, ani nikdo nestřílel na mě.

Uvažil jsem si třetí kafe, i když bylo teprve deset, zapálil si asi sedmou cigaretu (chutnala jako zapálené žíně z babiččiny matrace) a dál civěl z okna, jako by se pod ním odehrávala bůhvíjak zajímavá a nevšední drama. Po protějším chodníku šla nádherná dvacítká. Ta holka bohužel nejde za mnou, pomyslel jsem si spíš ze zvyku než z opravdové touhy. Na mladé holky jsem už moc starý, chybí mi mladistvý zápal a energie. A o čem bych se s nimi bavil? O Chandlerových a Hammettových detektivkách asi stěží.

V kanceláři mám i pohovku, na tu jsem zapomněl, a ve skříní pro všechny případy relativně čisté prostěradlo. Párkrát se hodilo, ale takhle krásná holka na něm nikdy neležela. Sekretářce z kanclu v prvním patře táhlo na čtyřicítku a bylo to na ní vidět, i když se pořád chichotala jako přežralá pubertačka a vrstva mejkapu na jejím obličejí by stačila k maskování celé roty průzkumníků.

Ovšem žena, která právě vystoupila z malého mercedesu, patřila do úplně jiné kategorie. To jsem lehce posoudil i přes ušmudlané sklo. Že by? Napadlo mě, když zamířila k domu, ale zase v tom nebyla ani špetka naděje plného očekávání. Ostatně krásné ženy (ne že by jich mým životem prošlo tolik) dokážou chlapa vyřídít mnohem rychleji než chlast, o čemž vím své, utěšil jsem se banální moudrostí. Žena přešla ulicí. Odhadl jsem ji jako klientku psychiatra, který má nablýskanou ordinaci v prvním patře a pacienty z horních deseti tisíc.

Dovnitř vplula bez zaklepání. Štítivě se rozhlédla po sešlém sedacím nábytku a raději zůstala stát; možná ale chtěla předvést svou dokonalou figuru. Znechuceně pohlédla i na mě, pak však přece jen dokázala ten pohrdavý výraz ve tváři prosvětlit zářivým úsměvem; každý normální chlap by holou rukou prorazil zeď, aby patřil jen jemu.

Před pár lety bych nebyl jiný, teď jsem na ni jen koukal a říkal si – co tahle dámička, ošperkovaná od hlavy až k patě a oblečená od Versaceho, chce ve špeluče druhořadého šmíráka (skromnost či spíše smysl pro neveselou realitu je jedna z mála mých předností) v profláklém oboru Důvěrná pátrání.

Nezdržovala se úvodní omáčkou, otevřela kabelku, vytáhla tlustý štos tisícovek a spíš ho hodila, než položila na stůl. Podíval jsem se na slibně vypadající balíček, na ni (byl to fakt pěkný pohled a docela rád bych viděl víc) a mlčel. Viditelně ji to překvapilo,

nejspíš si myslela, že mě, už na první pohled mizerně oblečeného šupáka, co nejspíš žije z ruky do huby, ohromí, že začnu skákat jako hladový makak rhesus nad trsem čerstvých banánů. Mlčel jsem a čekal, co z ní vyleze, nevypadalo to na běžnou rozvodovou záležitost. Na to těch peněz bylo příliš.

„Ani se nezeptáte, co za to chci?“

„Ne. Pokud zrovna nechcete zabít manžela,“ trapně jsem zavtipkoval, „předem vám říkám – jo. Jen nechápu, proč s takovým balíkem chodíte sem. Tak dobrej a drahej zase nejsem.“

„Nechci zabít ani manžela, ani milence. Dokonce ani tchyni.“

Ten laciný vtip jako z přihlouplé televizní show se k ní moc nehodil. Čekal bych výroky jiného typu a na jiné úrovni.

Snad si to i uvědomila a pokračovala věcně: „Na stole leží sto tisíc. Pokud splníte úkol (bože, kde k téhle pracovní frázi přišla?), dostanete ještě jednou tolik...“ odmlčela se. „Potřebuji jen fotografii mého muže a jeho milenky v posteli. Dostatečně jasnou. Ale nemusí spolu zrovna souložit, i když by to bylo lepší.“ dodala s chladným klidem moderátorky zpráv o počasí. Úsměv jí z tváře zmizel, bylo v něm jen očekávání a nejspíš i jistota, že takový kšeft neodmítnu.

„Příliš moc peněz za tak snadnou prácičku,“ zapochyboval jsem, i když ty peníze mě fascinovaly. Takový balík bych potřeboval, zvlášť když tohle byla jen půlka.

„Nejde ani tak o práci, o nějaké pátrání, dokonce vám řeknu, kdy a kde ten milující pár najdete. Ale je v tom jeden háček,“ řekla a vyslovila jméno svého manžela.

Znal jsem ho – tajemný muž, o kterém ani investigativní, ani bulvární novináři nedokázali nic kloudného vyštouat. Ale svýma prachama by v pohodě vytapetoval několik šestiposchodových činžáků i se světlíky. Státní zástupce ho několikrát obvinil, ale všechny ty kauzy vyšuměly do ztracena. Vyšetřování skončilo, zapomeňte.

To nebyl háček, ale pořádný hák! Dovedl jsem si představit, že na špinavou práci má dost lidí. Tu fotku by nenechal jen tak.

„Chci se s ním rozvést. Bohužel si platí smečku právníků a já bych nerada vypadla z jeho života jen ve spodním prádle.“

Spolkl jsem poznámku, že bych chtěl být u toho, byl by to zážitek.

„Myslíte, že kvůli fotce s nějakou mladou kočičkou změkne a vysolí vám těžce vydělané miliony?“ zapochyboval

jsem. „Snad mu nechcete vyhrožovat, že lechtivý snímeček prodáte bulváru?“

„Pane Chytrý, ta kočička je manželka...“ vyslovila další jméno, jehož nositel by pětitisícovkami vytapetoval i větší půlku Václaváku. „myslím, že by mému milánkovi dokázal pěkně zavařit. A já nechci půlku z těch jeho miliard, na kterou mám nárok, ale jen tolik, abych mohla slušně žít.“

Nepochyboval jsem o tom, že ze sumy, kterou si tahle dámička představuje, by běžná rodina vyžila přibližně sto padesát let a ještě by mohla štědrě přispívat na tři dětské domovy a penzion pro seniory.

„Stejně... dvě stě tisíc...“

„Pokud budete tak nešikovný nebo mít tak velkou smůlu, že můj pořádještěmanžel zjistí, kdo mi zařídil tu fotku, očekávejte potíže. Obvykle si nenechá nic líbit. A má na to dost ostré lidi.“

Uražený pracháčí vždycky dělají potíže. Kvůli jednomu mně dvě najaté mlátičky zplanýrovaly obličej tak důkladně, že mně manželka ustlala v kuchyni; prý abych ji ráno nevyděsil k smrti. Zůstal jsem tam čtrnáct dní. Odnesl to i sex, který nás jakž takž držel pohromadě, a už nikdy to mezi námi neklapalo jako dřív.

„Jste si jistá, že tu fotku obstarám?“

Její pohled říkal – tak velký idiot se snad nemůže vyskytovat ani v téhle pochybné branži. Vzápětí mi totiž prozradila i jméno hotelu, den a pravděpodobnou hodinu, kdy dorazí její muž, zatímco milenka přijde tak o hodinu dřív, aby se upravila. Na stůl vedle peněz položila dvě fotografie a malý digitální foťák. A jako hlavní trumf klíč od hotelového pokoje; pochopitelně s číslem. Neptal jsem se, jak ho získala, stačilo mi, že ho má.

Klobouk dolů, madam, takový úkol by splnil i podprůměrný absolvent policejní akademie, který se teprve prokousává dopravními předpisy.

„Nosíte pistoli?“

„Tu a tam, ale střilet se nebude,“ zavrtěl jsem hlavou.

„To samozřejmě ne. Můj muž ale pistoli nosí, bylo by dobré mít s sebou něco, co ho udrží v klidu. Navíc si oblíbil bojová umění a říkají, že je opravdu dobrý. Ovšem na druhé straně...“ pousmála se.

Pochopil jsem – její muž na hřbitov, já do basy a ona s miliardami kamkoliv bude chtít. Z jejího pohledu ideální story – jak vystřižená z chandlerovských Los Angeles, které se za nejlepšího autora detektivek hemžilo pochybnými dámičkami, pro něž peníze znamenaly všechno.

„S pistolí to bude trochu dražší,“

řekl jsem spíš ze zvyku; ve skutečnosti jsem nechtěl licitovat. Ne s ní.

Byla připravená na všechno – z kabelky vytáhla další svazek bankovek a hodila ho na stůl. „To je dohromady dvě stě tisíc a dalších sto dostanete potom. Tolik peněz nevyděláte za celý rok,“ řekla, jako by četla mé skromné daňové příznání, „a teď je vyděláte za hodinku...“

Na to se nedalo nic říct.

Když odešla, vzpomněl jsem si na prostěradlo ve skříni. Cosi mi říkalo, že kdyby mělo být jeho využití součástí mého honoráře, příliš by se nezdráhala nabídnout mi víc. A určitě by nelitovala, moje rutinní výkonnost v tomhle směru byla pořád ještě dostatečná, i když jsem na tom býval líp.

Peníze jsem uložil do šuplíku a odpoledne je odnesu do banky, abych vykrmil své konto.

Zhluboka jsem se nadýchl, uvařil si čtvrté kafe a zapálil osmou cigaretu; tentokrát chutnala skvěle.

Oholený a ostříhaný jsem seděl v zaparkovaném autě a pozoroval vchod do pětihvězdičkového hotelu. Žvýkal jsem kuřecí sendvič a dával si pozor, aby majonéza neskončila na mém šviháckém ohozu. Na tuhle akci jsem si oblékl to nejlepší, co mám, i když to nebylo úplně podle poslední módy.

Informace mé klientky byly stoprocentní. V osm večer před vchodem zastavil taxík a z něho vystoupila blondýnka. Do obličejje jsem jí moc neviděl, ale figuru měla úchvatnou. Urostlý, decentně olivřejovaný vrátný jí uctivě podržel dveře a ona chvatně vplula dovnitř. Přesně za pětapadesát minut dorazil i ON. Vrátný vystříhl dokonale předklon a uctivě otevřel dveře.

Dal jsem jim půl hodiny, to by na předeheru mohlo stačit.

V kvádru značky Hugo Boss (zakoupeném v luxusním sekáči) jsem vyrazil k hotelu. Tvářil jsem se tak sebejistě a blazeovaně, že i mně vrátný otevřel, pravda, hlavou nezametl chodník. Bez sebemenšího zaváhání jsem prostornou halou zamířil k výtahu. Liftbojovi jsem řekl pečlivě nacvičenou angličtinou jen patro. Pak jsem sestoupil o dvě poschodí níž. Chodba byla bohudík prázdná.

Klíč hladce vnikl do zámku. Tiše jsem otevřel a stejně tiše zase zavřel. Vlastně jsem ani nemusel být tak opatrný, vzdychání z ložnice by zastřelo i příchod středně velkého medvěda. Potichu jsem otevřel dveře do ložnice s připraveným

foťákem v ruce. Nevšímali si mě, i ve tmě bylo zřejmé, že ještě mají co na práci. Spoušť jsem měl nastavenou na sérii, a tak jsem ji zmáčkl. Bleskem osvětlená dvojice ztuhla. Mínil jsem se urychleně vypařit. Jenže se stalo něco nečekaného. Ta ženská sáhla pod polštář. Než jsem si stačil uvědomit, co se děje, vystřelila. Foťák mi vypadl z ruky, chytil jsem se za břicho a zhroutil na koberec tak hustý a měkký, že ten pád ani nebolel.

„Co... co se to děje?“

křičel muž a rozsvítil.

„Asi tě přišel zabít,“ úplně klidně řekla žena. Nebyla to blondýnka. Byla to moje klientka! Paruka ležela na nočním stolku. Vyskočila z postele a nahá se hnala ke mně. „Podívej, má zbraň,“ vytáhla z pouzdra v podpaží mou pistoli. A pak znovu vystřelila, tentokrát z mé pistole. A ne na mě. Její muž se zvrátil na polštář. Šla k němu a řekla, jako by mluvila o přejetém králíkoví: „Tak vidíš, milánku, máš dost.“

V té chvíli jsem i já pochopil; byl jsem za největšího idiota v branži.

„A vás to čeká za pár minut. Víím, o čem mluvím; byla jsem zdravotní sestra a střílím skvěle. Chudák manžel mě brával na střelnici,“ ušklíbla se.

„Čistá práce, madam...“ vysoukal jsem ze sebe, „všechny prachy jsou vaše.“

A skoro zadarmo, teda až na jednu... na dvě mrtvolky... Maličkost...“

„To si pište, že na dvě. Nedávám vám víc než tři minuty,“ odpověděla mně se zářivým úsměvem, z něhož tentokrát mrazilo. Jak rád bych do něj šlápl! Jednu zbraň strčila do ruky svému muži, pečlivě srovnala prsty a ještě jednou vystřelila; vzdělaná dámička. Určitě věděla o tom, že na prstech střelce ulpí drobné částičky střelného prachu. Brzy udělá totéž i s mou pistolí.

„Můj muž má spoustu nepřátel a až policajti najdou těch dvě stě tisíc ve vašem špinavém pajzlu nebo na bankovním kontě, mají to v kabeli. Vy jste jen, jak se tomu říká... užitečný idiot,“ řekla s odzbrojující otevřeností a ani se nepokoušela zakrýt svoji nahotu. Možná to byl poslední dárek chlapovi, co už nikdy neuvidí ani oblečenou ženskou, ale nejspíš jí to bylo fuk – byl jsem mrtvý muž. „A nečekejte, že někdo zaklepe, abyste se vyzpovídal. Tohle je dobře postavené, dokonale zvukotěsné apartmá, vyzkoušela jsem to,“ dodala a zdvihla ze země foťák. Pečlivě vymazala všechny snímky a schovala ho do kabelky. Moji rukou sevřela pistoli a vystřelila. Nedokázal jsem jí v tom zabránit.

Měla svou hru skvěle připravenou, jen zatleskat, ale o jedné maličkosti přece jen nevěděla. V pouzdře v levém podpaží jsem

Vinice sv. Kláry

Botanická zahrada
hl. m. Prahy

1228 pravděpodobný rok založení
1358 s určitostí, kdy Karel IV. vydal nařízení o zakládání vinic
1952 finální obnova
1995 přechází pod správu pražské botanické zahrady
2003 poprvé v obnovené historii je vyrobeno víno
2004 poprvé částečně otevřena veřejnosti
2009 vybudována expozice výroby vína, kde se víno vyrábí doposud

3,5 ha celková výměra vinohradu
3,14 ha osazená plocha révou vinnou
2 části vinice: produkční vinohrad a vinohradnická stezka
9 odrůd v produkčním vinohradu, ze kterých se vyrábí
víno: Rulandské modré, Ryzlink rýnský, Müller Thurgau,
Rulandské šedé, Tramín červený, Sauvignon, Muškát
moravský, Neronet, Modrý Portugal
120 celkový počet odrůd na vinici
16500 celkový počet keřů
71 let nejstarší keře Ryzlinku rýnského
a Modrého Portugalu

- 22 pracovních operací za rok okolo každého keře
- 1× zimní řez révy
- 1× vyvazování letorostů po zimním řezu
- 2× podlom – vylamování nevhodných letorostů v horní části rostliny
- 4× čištění kmínků – vylamování nevhodných letorostů v oblasti kmínku
- 3× vyvazování mladých letorostů
- 3× osečkování letorostů (zakracování výhonů v určité vzdálenosti za hrozdem)
- 1× odlistění zóny hroznů
- 2× trhání zálistkových hroznů
- 1× sklizeň (jednorázová, u Rulandského modrého probírkou)
- 4× postřik proti houbovým chorobám

20000 kg průměrný výnos hroznů celého vinohradu za rok
1°ČNM český normalizovaný moštoměr: udává zralost hroznů (1 stupeň = 1 kg zkvasitelných cukrů ve 100l moštu)
19–21°ČNM kabinetní víno
21–24°ČNM pozdní sběr
24–27°ČNM výběr z hroznů
27°ČNM a více: výběr z bobulí
32°ČNM a více: výběr z cibéb (hrozny napadené ušlechtilou plísní šedou)

10000l celkové množství vína vyrobeného za rok
2–3 roky zrání červeného vína v dubových sudech
7 měsíců průměrný čas od sklizně hroznů po lahvování bílých a růžových vín
Víno podle zbytkového cukru:
0–4 g suché víno
4–12 g polosuché víno
12–45 g polosladké víno
45 g a více sladké víno

Korunu z každého piva prodaného ve značkové prodejně Bernard v Humpolci v období od února do dubna jsme věnovali rodině Pekárkovým z Kramolína, kterým o vánočních svátcích vyhořel dům. Díky našim zákazníkům se podařilo shromáždit 217.784 Kč.

Desítka Bernard získala druhé místo v soutěži o Zlatý pohár PIVEX v Brně v sudovém pivu. V letošním roce se konal již 29. ročník nejstarší odborné degustační soutěže v České republice.

Z mezinárodní soutěže Barcelona Beer Challenge máme dvě zlaté pro Jantarový ležák s jemnými kvasnicemi a pro Bernard s čistou hlavou Víšeň. Stříbrnou medaili připisujeme dalšímu nealkoholickému nápoji Bernard s čistou hlavou Švestka. A na třetí stupínek porotci postavili náš Sváteční ležák Bernard s jemnými kvasnicemi.

Rodinný pivovar Bernard si připsuje další úspěchy. Na mezinárodní soutěži Frankfurt International Trophy dosáhla vysokého hodnocení piva Sváteční ležák a Světlý ležák 11°, ve své kategorii Bohemian Style Pilsener získaly nejvyšší ocenění Grand Gold. Zaujal i Černý ležák, který obdržel zlato v kategorii Dark/Dunkel.

První úspěch ze soutěže si připsala Pivní pálenka Bernard, kterou ve Velké Británii na London Spirit Competition ocenili stříbrem v kategorii Other Spirits.

Pivovarský běžecký Bernard tým se zapojil do akce Běžíme pro Paměť národa a běžel za Emila Zátopka. Smyslem je, abychom nezapomněli na osudy politických vězňů, válečných veteránů, obětí holocaustu, disidentů, všech bojovníků za svobodu. Vítězek umožní natočit a uchovat další stovky jejich příběhů. Bernard tým uběhl 508.418 km, což stačilo na jedenácté místo tabulky.

Koncert pro Humpolec jsme vysílali z našeho nového Návštěvnického centra v Humpolci on-line 17. května. Kdo nestihl Kamila Střihavku & The Leaders Acoustic Band, může si záznam prohlédnout a poslechnout na naší facebookové stránce @bernard.cz nebo na našem youtube kanálu.

Tři zlaté a jednu stříbrnou medaili získala piva z produkce Rodinného pivovaru Bernard na prestižní mezinárodní degustační soutěži The Concours International de Lyon ve Francii. Dvěma zlatými medailemi v kategoriích Schwarzbier a Dark/Dunkel porotci ocenili Černý ležák. Další zlatou medaili získal pivovar za nealkoholické pivo Bernard s čistou hlavou v kategorii Non-Alcoholic Beer. Stříbrná medaile v Lyonu v kategorii Red and Amber Lager čekala na Jantarový ležák. Porotci mezinárodní soutěže ochutnávají a hodnotí více než 7.500 piv, lihovin a vín z celého světa. Piva se hodnotila v 60 kategoriích.

Bernardova cena

MICHAL PAPADOPULOS

Fotbalista Karviné Michal Papadopulos přiznal, že to byl on, kdo nahrál na gól spoluhráči v ofsajdu, což znamenalo odvolání gólu a snížení šance slezského týmu na dorovnaní skóre. Karvinští prohráli, ale čestně.

BARBORA KREJČÍKOVÁ

„Ne, žádná dvojchyba, ale dobrý míč.“ Barbora Krejčíková nadchla Madrid fair gestem ve finále čtyřhry, když opravila výrok rozhodčího. A možná i díky lepší karmě turnaj s Kateřinou Siniakovou vyhrály.

PETER ČÖGLY

Obránce celku Zlaté Moravce-Vráble se v utkání proti Seredi po kontaktu s brankářem Yakubem sesunul k zemi a rozhodčí odpískal penaltu. Slovenský fotbalista však přišel za rozhodčím a penaltu požádal odvolat. „Mám malou dceru, které v životě chci ukázat, že je důležité být férový a čestný. Už od malička jsem byl takto vychovávaný, když penalta není, tak není.“

WICHTERLOVÁ — SUDEK

Z cyklu Zahrádka paní sochařové, 1957, UPM

Z cyklu Zahrádka paní sochařové, 50. léta 20. stol., UPM

Na návštěvě

Z cyklu Zahrádka paní sochařové, 1953–1957, UPM

Avantgardní sochařka Hana Wichterlová (1903–1990) obývala zahradní ateliér pod úpatím pražského Petřína. Jejím sousedem, i když přes ulici Újezd, byl Josef Sudek se svým fotografickým ateliérem. Oba ateliéry srůstají s přírodou stejně jako jejich bývalí samotářští majitelé, kteří našli společné souznění. Hana Wichterlová se se Sudekem seznámila v roce 1930 po svém návratu do Prahy z pětiletého studijního pobytu v Paříži. Josef Sudek poprvé fotografoval autorčinu sochu *Kompozice/Pomeranč* (1929–1930) pro členskou výstavu v Mánesu a potom ji už pravidelně navštěvoval v zahradním ateliéru, kde s výjimkou šesti válečných let pobývala v letech 1935 až do své smrti v roce 1990. Zahrada Hany Wichterlové se stala Sudekovým oblíbeným námětem pro kontinuální cyklus *Zahrádka paní sochařové* (1953–1966). Často se tam vracel, aby fotil koloběh rozkvétajících květín a keřů, zákoutí po dešti či nové kompozice soch, které Hana Wichterlová vystavovala vždy přímo na zahradě kvůli korekci sluncem, k němuž absolutně až božsky vzhlížela a měla k němu nejsilnější vztah.

Opřená hlava, 1936, fototéka ÚDU AV ČR

Mrtvý pták, 1931–1932, fototéka ÚDU AV ČR

Pupen, 1932, fototéka ÚDU AV ČR

Sudek dokázal tyto kvality organicky tvarovaných soch umístěných na přirozeném světle s ostrými i měkkými stíny zachytit a pro Hanu Wichterlovou fotografoval na zakázku všechny fáze sochařského procesu – od prvních modelů z hlíny, přes sádrové odlitky, až po finální sochy tvarově splývající se zahradou, která mnohdy byla i zdrojem materiálu. Hana Wichterlová využívala kromě mramoru, vápence a bronzu i nalezené předměty a kusy uschlých dřevin růží či akátového kmene, které se objevily v plastikách *Opřená hlava* (1936), *V utišení* (1967) či v nedokončené *Mahuleně* (1955–1990) a jsou dalším způsobem propsání zahrady do sochařčina díla.

•

Výstavu soch Hany Wichterlové a fotografií Josefa Sudka můžete vidět do 28. 8. 2021 v Ateliéru Josefa Sudka (Újezd 30, Praha 1)

Z cyklu Zahrádka paní sochařové, 50. léta 20. stol., UPM ►

I ve vaší sbírce známek může být poklad

Radek Novák | obchodník a investor

I v plejádě všech humpoleckých originálů se jeho specializace vymyká. Radek Novák je sám úspěšný byznysmen a dokáže i poradit, jak zhodnotit peníze hodně netradičním způsobem: investicemi do známek

Pardon, ale proč známky?

Sám jsem je sbíral jako malý kluk, pak mě ale začaly bavit jiné věci. Člověk objeví, že existují ženský. (úsměv) Na známky jsem se vykašlal, ale kolem třicátého roku jsem se k nim vrátil. Studoval jsem je a zjistil, že sbírání je super – a zároveň jsou v tom zajímavé peníze.

Takže nešlo jen o návrat do dětství?

Nejdřív jsem jen tak kupoval a sháněl zajímavé příležitosti, pak se mě začali ptát různí lidé, co a jak dělat. Zjistil jsem, že na trhu neexistuje žádná literatura ani informace na internetu, a to dokonce ani v angličtině nebo němčině. V roce 2019 jsem strávil tisíce hodin rešeršemi a nakonec napsal knihu Poštovní známky: Koniček, nebo investice? Loni před Vánoci konečně vyšla, první náklad byl rozebraný během dvou měsíců. Evidentně je zájem. A doplnil jsem to webem.

Než ale přejdeme k možným ziskům, není to celé primárně spíš vášně?

Pro mě každopádně. Sběratelství – a nejen známek – je opravdu droga; kdo tomu podlehne, sbírá a sbírá, věnuje tomu čas i peníze, baví ho to. Zároveň je to odrazení. Já pracuju roky jako manažer na různých pozicích, dělal jsem jednatele dvou firem, které jsem sám založil. Člověk celý den mluví, řeší problémy a večer se pak potřebuje uklidnit. Sednete si, hrajete si s papírky, užíváte si to. Klídek, pohodička. Díky známám zároveň poznáváte svět, jsou to krásné obrázky, krásné grafické umění. Není to rozhodně vždy jen o penězích, převážná většina známek je opravdu laciná, jde o korunové položky.

Jak tedy rozpoznat ty investiční?

Základ je mít dobré katalogy, známky jsou v nich vyobrazené a oceněné. Pokud je známka stará třeba už sto let a pořád má hodnotu pár euro, je logické, že bude mít minimální hodnotu i za dalších sto let. Prostě je takových strašně moc. Ale pokud má dnes hodnotu tisíc, nekuli deset tisíc eur, to už vypovídá o vzácnosti. Tam to má růstový potenciál.

Asi to není nic pro ty, kteří chtějí rychlý zisk?

Investice do jakýchkoli sběratelských předmětů – což se netýká jen známek, ale třeba i mincí, umění, starých aut či investičního alkoholu, což je také super věc – je dlouhodobá záležitost. Bavíme se minimálně o pěti až deseti letech. Kdo chce rychlé prachy, ať si koupí bitcoiny. Jsou sexy, koupíte je za 50 tisíc dolarů, nějaký pán napíše jeden tweet, spadne na 30 tisíc, napíše další, vyleze to na 60 – v pohodě, super adrenalin pro mladé kluky. Ale sběratelské předměty jsou investice pro vyzrálé investory.

Kdo jimi z vašich zkušeností bývá?

Do známek začínají zpravidla investovat byznysmeni, kteří něco vybudovali. Mají firmy, ferrari, jachtu, chatu ve Špindlerově Mlýně a říkají si, tak co ještě nemám? Raritní známky, ok, to zní dobře. Ale i normální lidé ve věku čtyřicet plus. Nakoupí každý rok za padesát tisíc korun pro potomky. Je zajímavé, že když přijde krize, jsou sběratelské předměty včetně známek až to poslední, čeho se zbavují; první se prodávají akcie a dluhopisy. Díky tomu, že mají sběratelské předměty i estetickou a historickou hodnotu, nechávají si je až do poslední chvíle.

Proč to podobní investoři dělají?

Známky a jiné sběratelské předměty mají určitou aureolu unikátnosti, historické vazby. Koupit si dům

v Praze jako investici je super, jenže nějaký činžák mají další desítky nebo stovky lidí v republice. Ale unikátní známku, co je jen jedna? Pro investory v Česku jsem třeba sehnal známky, které existují dvě na světě – a jednu z nich má ve sbírce britská královna. Takový investor si pohladí ego, když návštěvě řekne: Ukážu vám něco nového. Tenhle kousek papíru mám já a nějaká Alžběta ve Velké Británii. A jinak nikdo.

O jakých rádech se bavíme?

Je to různé. Takové známky se dají sehnat za vyšší stovky až nižší tisíce eur, i ty unikátní, které nejsou tak známé. Pak jsou známky, kterých existuje více, a přesto dosahují řádově vyšších cen.

Říkáte, že v cenotvorbě existují čtyři kritéria: poptávka, kvalita, původ, vzácnost. Co je zásadní?

Absolutně nejdůležitější je poptávka. Můžete mít nejraritnější známku světa, může existovat jedna jediná a být úžasná, ale pokud není poptávka, nemá žádnou finanční hodnotu.

Takže musíte vědět, kde hledat?

Přesně tak. Důležitá je znalost trhu, normální člověk si to nemá šanci nastudovat, pokud tomu nevěnuje opravdu hodně času. Ale to nemá třeba ani u těch akcií. Do oběhu bylo vydáno celosvětově přibližně 750 tisíc druhů známek ve všech zemích. Z toho je maximálně jedno procento vhodné na investiční účely. To je jedna důležitá věc.

A druhá?

Je důležité sledovat trh a vidět, kde se pohybují ceny. U vzácných známek může cenový rozptyl činit klidně padesát procent. Takže v jedné aukci danou

RADEK NOVÁK *1962

Humpolecký rodák momentálně žije v Rakousku. Vybudoval a vedl několik firem. Svoji vášeň pro sbírání známek i dalších sběratelských předmětů přetavil loni v knihu *Poštovní známky: Koníček, nebo investice? A název je trefný, sám se filatelii věnuje pro radost i pro zhodnocení peněz, s čímž pomáhá i dalším lidem. Více na jeho webu www.postovni-znamky.eu.*

známku koupíte za tisíc euro, za tři měsíce se může podobná prodat za tisíc pět set – anebo za pět set. Kdo chce investovat, musí vědět, která cena je ještě rozumná, investičně zajímavá. Na to je potřeba mít ohromný přehled. Anebo vědět, s kým se poradit.

A co různé mýty a legendy?

Modrý mauritius je jasně nejznámější, nikoli však nejdražší známka světa. Cenu tvoří samozřejmě i jméno a u sběratelských předmětů je hodně důležitý přívlastek. Přitom cena mauritia je o 60 procent nižší než u nejdražší známky světa, kterou je British Guiana One-Cent Magenta. Ta se letos v červnu prodala za 8,3 milionů dolarů. Mimochodem, modrý mauritius je již několik let v Česku, koupil ho jeden pražský sběratel a investor. Zde se ukazuje další výhoda, a to jak anonymní je tento typ investic.

Co další mýtus, že doma na půdě v zaprášené rodinné sbírce najdu poklad?

Pozor, i dnes se v zapadlých starých sbírkách objevují opravdu raritní věci za miliony korun. Jeden krásný příklad z Česka – starý pán z Moravy se měl přibližně před pěti lety stěhovat do domova důchodců. Měl krásnou sbírku známek a bylo mu jasné, že si nemůže vzít všechno s sebou. Takže pozval kamarády a řekl: Chlapi, vyberte si, co se vám líbí. Tihle sedmdesátiletí kluci to probírali a jeden zírál: Hele, to je přece přetisk 50 na 50, nejznámější československá rarita! Byla v krabici se stovkami dalších známek, které už několikrát probíral. A bác – byla pravá.

Pěkné přilepšení na důchod.

Její hodnota se zpravidla pohybovala mezi 1,2 až 1,5 milionu korun, ale před rokem proběhla jedna aukce v Bostonu, kde se objevila stejná, po jednom českém emigrantovi. O té známce se dlouhé desítky let nevědělo, najednou byla v aukci a prodala se

za více než dva miliony. V Německu si zase před pár lety dánský sběratel koupil v aukci za pár euro velkou starou sbírku a objevil v ní jednu japonskou raritu, která má hodnotu sto tisíc euro. Jak vidíte, rarity lze objevit i dnes.

A co má dělat potenciální investor?

Pokud někdo chce čistě investiční portfolio, je dobré začít minimálně s částkou sto až dvě stě tisíc korun. Ale taky mám známé, co mi řekli: Tolik nemám, můžeš mi něco sehnat za 50 tisíc korun? Jasně, i za to jde sestavit hezká sada.

Jak takové portfolio vypadá?

Jsou to jednotky známek, třeba teď jsem jednomu pánovi pro začátek asi za 1800 eur vybral čtyři. Vždycky říkám, že tak jako ve všech investicích je třeba i v tomto případě diverzifikovat. Dáme něco z britských kolonií, nějaké okupační provizorium – například když Němci za druhé světové války okupovali nějaké území a vytiskli provizorní známky – a k tomu třeba nějaký chybotisk.

Živí známky už i vás?

V pohodě by mohly, ale mám to jako koníček. Bez zisku. Mám práci, co mě baví a jsem dobře placený. Když jsem se známkami začal, přišla mi škoda, že Češi se nechtějí dělit o své znalosti; sehnat u nás nějaké podklady a informace je strašně těžké, málokdo chce své znalosti sdílet. Snažím se lidem pomáhat, zprostředkovávám kontakty. Když někdo něco shání, zeptám se po známých. Bez nároků na provizi.

Satisfakcí je tedy co?

Chci, aby se filatelie a všeobecně sběratelství dostalo tam, kde bylo třeba v 80. letech. Nejspíš už to tak nikdy nebude, ale proč to nezkusit? Vždyť je to hezké, ať sbírá co nejvíce lidí. Je to lepší než se potulovat celé dny po nákupních centrech. Taky

je pro mě důležité, že se díky tomu neustále učím a zjišťuji nové trendy: kolik co stojí, které známky jsou a nejsou vzácné.

Dbá se mezi filatelisty i na estetické hledisko?

Pro sběratele je často důležité. Řada z nich sbírá tematicky: sport, zvířata, umění... Československo dřív mělo nejhezčí známky na světě. Takzvaným ocelotiskem vznikaly miniaturní rytiny: vzal se obraz z Národní galerie a rytec ho do posledního detailu přenesl na známku velikosti dva krát dva centimetry. Krásné umění.

Jak takovou známku prezentovat?

Ty nejcennější musí být ve speciální fólii a albu, aby nevybledly; světlo jim vyložené škodí. Ale když by někdo třeba chtěl první známku světa, britskou Penny Black, a chtěl si ji vystavit, proč ne. Pořád se dá sehnat řádově za nižší tisíce korun, nechám ji pěkně zapaspartovat, přidám muzejní antireflexní sklo a dám si na zeď takovou raritu. Skvělé – nestojí to žádné velké peníze a na zdi máte další „eyecatcher“ pro návštěvy.

Máte svoji sbírku? Pro radost, či jako investici?

Obojí. Jednu spíš jako hobby, potom mám separátní investiční, kde mám různé rarity. Vybírám si od sběratelů a v aukcích. Základem při investicích je logicky nepřepřáčet.

Přežijí vůbec známky ve světě e-mailů?

Možná ne, ale to může sběratelství jen prospět. Stalo by se z nich něco, co už neexistuje, a totéž je přece také u umění, mincí, bankovek, aut-veteránů. Nesbíráte přece nové škodovky ani nové mercedesy, ale ty, které už se nevyrobí.

—

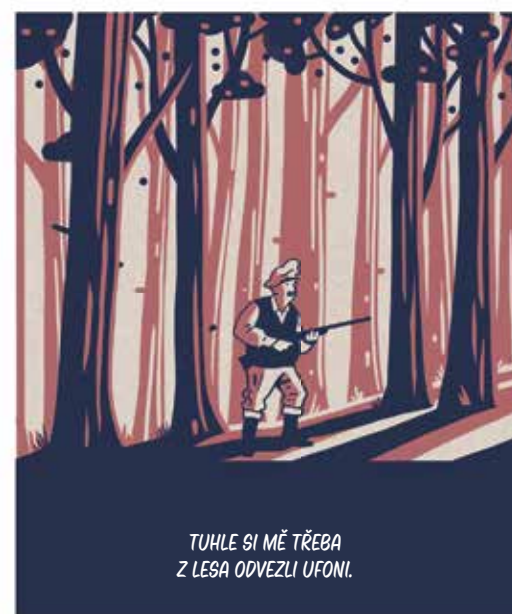

SLAVÍME,
ŽE UŽ 125 LET
STAVÍME.

SUP PIVNÍ
GYPS CEREVISIAE

PODZIMEK
& SYNOVÉ

Zal. 1896
PODZIMEK
125

Jak se zneužívá chemie

Z hlediska zemědělských zdrojů je smysluplné orientovat se na bioprodukty

Naše doba může být nazývána věkem chemie, neboť tento obor pronikl téměř do všech oblastí a často se i zneužívá. V důsledku toho je chemickými škodlivinami znečištěna nejen okolní příroda, ale i naše strava, nápoje a další běžně užívané prostředky. Jednak se v intenzivním zemědělství používají rozličné chemické prostředky, jako jsou pesticidy a další postřiky, a dále se kromě toho k takto vypěstovaným surovinám v potravinářském průmyslu přidávají takzvaná éčka. I v běžné kosmetice a většině léků nalezneme chemické ingredience a přísady. Těž by se měl brát v úvahu nepříznivý dopad vdechnutých škodlivin, ať jsou to do ovzduší vypouštěné otravné plyny z chemických provozů, či emise nadměrného automobilového i dalšího provozu.

Mnohé možná napadne oprávněná otázka: proč jen se ta chemie tolik zneužívá? Jednoduše řečeno: zejména kvůli zisku, který je pro většinu výrobců prvořadý. Proto cíleně užívají různé preparáty, jimiž se snaží co nejvíce zlevnit svou produkci. Třeba do zpracovaného masa, například mraženého či „křehčeného“, a uzených masných výrobků výrobci různými technologickými postupy „vpašovávat“ značné množství vody. Jeden z prodejců přídatných směsí kupříkladu nabízí směs pro „injekční nástřik 80“, což znamená, že na kilogram masa mohou výrobci navázat až osmdesát dekgramů vody, ovšem s určitými chemickými látkami, které ji tam udrží.

Ale takovéto nekalé jednání se netýká jen producentů masných výrobků – chemie se zneužívá i v dalších oborech. Dochází

k tomu už přes sto let. Zhruba ve 20. až 40. letech minulého století se chemický průmysl nesmírně rozmohl a stal se z něj výnosný byznys, neboť do něj bohaté banky vložily kapitál. Hlavně po 2. světové válce tito giganti ovládli většinu z průmyslových odvětví. Je paradoxní, že obrovské chemické koncerny vyrábějí nejen potravinářská éčka, pesticidy a kosmetické ingredience, ale i moderní léky. Přitom je známo, že u léků často dochází k jejich nadužívání.

Nadměrný příjem chemikálií má nejen značně nepříznivý dopad na lidské zdraví, ale může i natolik otrávit vnitřní prostředí organismu, že v důsledku toho daný člověk zemře. Jak se této přemíře chemie ale ubrání? Snad jediné vědomým vyhýbáním se zbytečnému příjmu nepříznivě působících chemikálií. Zdůrazněme si však, že není nutné obávat se každého chemického názvu, který nalezneme na obalu ve složení. Mezi přidávanými látkami je značný rozdíl, a to nejen v jejich chemické struktuře, ale i z hlediska možného zdravotního dopadu. V potravinářství i jinde se totiž leckdy užívají chemicky syntetizované sloučeniny, jež mají identickou strukturu jako látky z přírodních zdrojů, nebo by jim případně měla být velmi blízká. Ty většinou nebývají nikterak rizikové.

Nicméně vedle toho se užívají značně rizikové chemické látky, které bychom v přírodě hledali marně. Jejich přípravu a výrobu totiž vymysleli vychytralí lidé. Jako výchozí suroviny přitom mnohdy užívají dokonce i rozličné ropné produkty. Z nich získávané uměle syntetizované sloučeniny mívají leckdy až značně nepříznivý dopad

na organismus. Po tisíce let trávající stravovací či další zvyklosti nelze změnit během několika desítek let. Genetický materiál se přirozeně mění pomalu, a proto může naše tělo jen těžko zpracovat látky, s nimiž se člověk ve svém předchozím vývoji nesetkal. Proto ho pak jako odpad zanáší a v mnoha ohledech mu škodí.

Chceme-li zamezit či alespoň minimalizovat příjem takových škodlivin, měli bychom dávat pozor na vše, co nakupujeme a co se nám kdokoli snaží rafinovaně vpravit do těla. Z hlediska zemědělských zdrojů je smysluplné orientovat se na bioprodukty, to znamená ekologicky pěstované suroviny. Mimoto si mnozí sami přirozeným způsobem pěstují rozličné plodiny, což je v mnoha ohledech ještě přínosnější. Jak docílit minimalizace příjmu chemických škodlivin v průmyslově vyráběných potravinách a prostředcích denní péče, se můžete dočíst třeba v knihách Tajemství výrobců potravin a Tajemství kosmetiky. Pokud onemocníme a musíme užívat léky, tak by to mělo být jen v nezbytně nutném míře a dočasně. Nesmírně se nám uleví, až přestaneme tak nesmyslně zneužívat nebezpečné chemikálie a budeme se více orientovat na čistě přírodní zdroje.

-

O (ne)soudnosti

Nedostatek soudnosti patří k vlastnostem, které člověka zrovna moc nešlechtí a často ho dostávají do trapných situací. Musím se přiznat, že i mně se občas stává, že neodhadnu své schopnosti. Například jednou v Českém ráji jsem šplhal na skálu, šlo mi to dobře, ale jenom kousek, pak už jsem nemohl ani nahoru, ani dolů. Nejsem žádný horolezec, a tak jsem musel z výšky čtyř metrů seskočit a málem jsem si v písku vyvrkl nohu, čímž by skončila naše dovolená a nevim, jak bych se ve složitém skalním labyrintu dočkal zdravotní pomoci, když to k autu byly skoro dva kilometry.

Nesoudný jsem byl i v jedné restauraci, kde jsem před číšníkem řekl, že takových knedlíčků, zdály se mi totiž malé, bych snědl pětadvacet. Po chvíli přišel vrchní s velkým talířem svíčkové a prstencem s pětadvaceti knedlíky. „To je na účet podniku,“ prohlásil se škodolibým úsměvem. Abych neztratil tvář před manželkou a obsluhou, pustil jsem se do knedlíků a s vypětím vůle jsem je snědl. Pak se mi ovšem udělalo špatně a musel

jsem poslouchat manželku, proč ze sebe dělám haura a že skromnost by mi slušela.

Uvedu příklad naprosté nesoudnosti jedné účastnice poznávacího zájezdu do Libanonu, která se nechala k letadlu dovézt na invalidním vozíku. Na jednotlivých zastaveních náročného programu zůstávala většinou v autobuse, nemohla vyjít do schodů, nebo jí průvodce pomáhal do blízké kavárny či restaurace, kde čekala, až si ostatní účastníci prohlédnou památky. A pak samozřejmě zdržovala, protože jen nastoupit do autobusu byl pro ni těžko řešitelný problém: průvodce ji musel téměř vynést a ještě si vyžádat pomoc brblajících účastníků zájezdu.

Mám starého známého, který s oblibou oslovoval mladé hezké dívky na ulici. Což o to, když mu bylo dvacet, nepůsobilo to nějak nepatřičně, ale on to dělal i v šedesáti a zřejmě neviděl útrpné pohledy dívek, které se cítily trapně. A trapně jsem se za něj cítil i já. Teď už to nedělá, chodí o berličích a sleduje chodník, aby

nezakopl, a tak alespoň rozprává hovory s herečkami po divadelních představeních a tváří se důležitě. I mně se pořád líbí mladé krásné dívky, ale jen se za nimi nenápadně ohlédnu a nevedu s nimi žádné rozhovory. A totéž platí i pro umělkyně, i když někdy bych je rád pochválil.

Nesoudní často bývají i politici, kteří s úsměvem vplují do vysokých funkcí, na které viditelně nestačí, a projevují se trapně a nekompetentně a vůbec jim to nevdá. Rozhodují o něčem, čemu nerozumí, a podle toho to u nás vypadá.

Přitom by každému „nestoudníkovi“ stačilo málo - otevřít oči a naučit se lépe naslouchat nejen sám sobě, ale také svému okolí. I když, pokud jednou za čas neuváženě zamachujeme v představě, že uděláme dojem, a ono se nám to vymstí, třeba jako mně s těmi knedlíky, svět se nezboří. A aspoň si to budeme pro příště pamatovat.

Serengeti a Ngorongoro: Dětské sny by se měly plnit

Když mně bylo něco přes deset let, byl jsem vášnivý čtenář, hltal jsem spousty knížek, většinou dobrodružné o indiánech, o životě v přírodě, o zvířatech, o přátelství a jiných věcech, které jsou důležité pro kluka v tomto věku. Do mého života tak vstupovali hrdinové románů Karla Maye, ať už to byl Vinnetou, Old Shatterhand, nebo Kara ben Nemsí, Yan a Sam, dva divoši E. T. Setona, Martin Eden Jacka Londona, Ondřej Rejšek se svým psem Césarem z knihy Muž a pes a mnoho dalších. A také nádherná kniha o národním parku Serengeti, která v češtině vyšla pod názvem Ráj divokých zvířat a kterou napsal německý zoolog a přírodovědec Bernhard Grzimek. A když jsem pak viděl stejnojmenný dokumentární film, který natočil se svým synem Michaellem, zamiloval jsem se do tohoto národního parku plného divokých zvířat a snil jsem o tom, že se tam jednou podívám, že budu také létat v letadle pomalovaném pruhu jako zebra a nad stády pakoní se budu obdivovat jejich volnosti a sledovat, kudy vedou jejich migrační cesty.

V té době to byl opravdu jen sen. Byl jsem malý kluk a byl přelom šedesátých a sedmdesátých let minulého století. Žádný velký prostor pro cestování. O to více jsem ale četl, sledoval v televizi seriály o přírodě, jako byly Přežijí rok 2000 nebo Království divočiny, a věřil, že se do oblasti Serengeti přece jen někdy podívám. A tak, když jsem zestárl o několik desítek let a seděl jsem s několika kamarády nad skleničkou dobrého vína a přemýšleli jsme, kam bychom zase mohli vyrazit, řekl jsem Serengeti, a jelikož nikdo nic nenamítal, bylo jasno, jedeme. Dostat se do oblasti Serengeti není zas tak obtížné. Nejjednodušší je letět na mezinárodní letiště Kilimanjaro v Tanzanii, což je asi 50 kilometrů od města Arusha, a dále pak autem na hranice národního parku, což je z Arushi asi 220 kilometrů. Další z možností je využít vnitrostátní leteckou dopravu do Seronera Airstrip nebo Kirawira Airstrip. My jsme zvolili cestu autem.

Po příletu jsme se ubytovali ve velmi příjemném hotýlku v Arushe. Jaké ale bylo moje překvapení, když jsem se dozvěděl, že hotel je zbudován z bývalého domu právě Bernharda Grzimka. Možná pár slov o tomto skvělém německém zoologovi: narodil se v roce 1909, vystudoval veterinární lékařství v Lipsku a v Berlíně a v letech 1945 až 1974 byl ředitelem frankfurtské zoologické zahrady. Od roku 1951 začal pravidelně cestovat do rovníkové Afriky, aby mohl získávat nová zvířata do zoo a současně studovat jejich život v přírodě. Prakticky od začátku ho doprovázel jeho syn Michael, který se s úspěchem věnoval fotografování a filmování. Zaměřovali se zejména na pozorování migrace zvířat z ptáčího pohledu. Michael však bohužel zahynul v roce 1959 při nehodě jejich malého letadla u kráteru Ngorongoro v pouhých pětadvaceti letech. Napsal několik knih, světovým bestsellerem se stala jeho kniha Serengeti nesmí zahynout (v češtině Ráj divokých zvířat). Bernhard

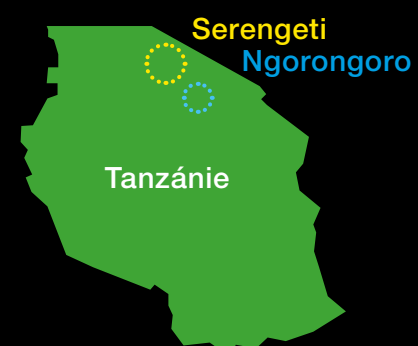
Grzimek natočil za svého působení v Serengeti ve spolupráci se svým synem také dva celovečerní dokumentární filmy: Není místo pro divoká zvířata a Serengeti nesmí zahynout. Tyto filmy ve své době znamenaly něco nevídaného, neboť ukazovaly autentický život divokých zvířat a poskytly divákovi i zasvěcený odborný komentář. Oba filmy se kromě velkého diváckého zájmu dočkaly i ocenění odborné filmové obce včetně Oscara v kategorii Dokumentární film pro Serengeti nesmí zahynout v roce 1960. Bernhard Grzimek zemřel v roce 1987 ve Frankfurtu. Svou prací se významně zasadil o vznik a rozvoj Národního parku Serengeti.

Ale zpět k naší cestě. V Arushe jsme si pronajali Land Rover s řidičem a vyrazili jsme za cílem naší cesty, do Národních parků Serengeti a Ngorongoro. Jelikož jsme zde byli na přelomu dubna a května, což je zde ještě období dešťů a není hlavní sezóna, nebylo tu mnoho turistů. A jelikož v Tanzanii nejsou velké výkyvy mezi dobou deště a sucha, s počasím nebyl žádný problém. Národní park Serengeti byl vytvořen v roce 1951 a jedná se o jedno z nejslavnějších a nejrozsáhlejších území Afriky. V roce 1974 z něj byla oddělena oblast kráteru Ngorongoro, ze které byl vytvořen samostatný park. Po vyřízení formalit a zaplacení vstupného se konečně sen stává skutečností; projíždíme vstupní branou a jsme v Serengeti. Safari začíná. Jméno Serengeti znamená v jazyce Masajů „nekonečná pláň“. Velmi příznačné, obrovská savana je domovem asi miliónu zvířat. Jsou zde vidět obrovská stáda migrujících pakoňů a zeber. Profesní ctí každého průvodce je však ukázat návštěvníkům zvířata takzvané velké pětky. Jde o slony, buvoly, nosorožce, lvy a levharty. A proč velká pětka? White hunters, tedy „bílí lovci“, kteří počátkem minulého století našli uspokojení v lovu zvířat, pojmenovali tuto skupinu zvířat Big Five, tedy „velká pětka“ proto, že jde o zvířata, jejichž ulovení je pro pěšího lovce nejtěžší. Upřímně řečeno, ani pro nás nebylo jednoduché všechna tato zvířata spatřit, i když se průvodci mezi sebou domlouvají vysílačkami a upozorňují se na to, kde se zrovna tato zvířata nacházejí. A to jsme jen fotili. I když se zde od dob bílých lovců a éry Bernharda Grzimka spousta věcí změnila, pořád je safari úžasný zážitek. Jen je jaksi pro návštěvníky pohodlnější, s dostatečným počtem kempů a lodží a možností stravování. V národním parku je možné potkat místní Masaje a také navštívit jejich vesnice. Myslím, že se dost přizpůsobili nové situaci a za určitý poplatek vám předvedou své tance a obyčeje.

Opravdu velkým zážitkem byla návštěva národního parku Ngorongoro. Je to území, které se rozkládá na dně prastarého vyhaslého vulkánu, jehož dno je ve výšce 1.800 metrů nad mořem a jehož stěny jsou o přibližně 600 metrů vyšší. Kráter Ngorongoro je největší nezatopená a neporušená kaldera na světě. Nachází se zde největší koncentrace volně žijících afrických zvířat, počet kusů se odhaduje na 30 tisíc. Už samotný

vjezd do národního parku je úchvatný. Klesáte v nekonečných serpentínách po úbočí kráteru až na jeho dno, které je porostlé trávou a spoustou barevných květin. A zde vidíte stáda všudypřítomných pakoňů a zeber, ale i velké skupiny slonů, nosorožců nebo gazel. Zahlédli jsme i levharty, šakaly, hyeny, lvy a další zástupce místní fauny. Zcela speciálním zážitkem bylo pozorování hrochů u jedné vodní plochy. Mimořádně, hroch je považován za jedno z nejnebezpečnějších zvířat Afriky, na svědomí má více obětí, než mají lvi, sloni, levharti, buvoli a nosorožci dohromady.

Strávil jsem v této oblasti několik nezapomenutelných dní a splnil si tak svůj dávný klukovský sen. Díky za to, pane Grzimku.

Město Chotěboř bylo jako osada založeno ve druhé polovině třináctého století. O něco později byla osada králem Janem Lucemburským, který ji koupil kvůli těžbě stříbra, povýšena na královské město. V následujících staletích se v držení města vystřídaly mnohé šlechtické rody, z nichž nejvýznamnější byli Trčkové z Lípy. Na začátku osmnáctého století nechal hrabě Kinský v Chotěboři postavit barokní zámek. Na začátku druhé třetiny devatenáctého století se zámek a panství ocitly v rukou rodiny Dobřenských, kterým byl v roce 1948 majetek zabaven. K jeho navrácení došlo v roce 1992. V Chotěboři je i pět pozoruhodných vil, o nichž se píše v publikaci Slavné vily kraje Vysočina. Hned tři jsou v Tyršově ulici blízko náměstí, z nichž jedna má na průčelí sgrafito od Mikoláše Alše. Krásná secesní keramika září na poškozené fasádě domu, který stojí nedaleko zámku. Okolí nabízí i přírodu. Turista může odjet vlakem do stanice Bílek a odtud se vrátit do města příjemnou cestou kaňonem řeky Doubravy.

Chotěboř

TVOŘÍME I OBALY

obaly a fixáže na míru | 3D parciální UV lak
speciální grafické papíry | grafický design
metalické efekty | ruční kompletace
od jednoho kusu

 @indigoprintpraha

 indigoprint.cz

INDIGOPRINT

www.indigoprint.cz

Bernard on the beach

*Višeň
na chmelu*

*Švestka
na chmelu*

